

Stajerc! Izhaja vsaki petek, datiran z dnevom prihodnje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 5 kron, za Ogrsko 6 kron 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 7 kron; za drugo inozemstvo se račun na naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne št. se prodajajo po 10 v.

Uredništvo in upravitelstvo se nahajata v Ljubljani, gledališko poslopje števil. 3.

Dopisi dobrodošli in sprejemajo zastonj, aš rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 9.

V Ptuj, v nedeljo dne 4. marca 1917

XVIII. letnik

Vojna — učiteljica.

Vojna je stroga učiteljica in v kljub potokom prelite junaške krvi ji moramo vendar priznati, da je človeštvu marsikatero večno vrednost prinesla. Drugi, vsi drugi ljudje prihajali bodo iz vojne, — ljudje s poštenim srcem, dozoreli v vojni smrti nevarnosti, — ljudje z najplemenitejšo ljubeznijo do domovine, — ljudje z jekleno voljo, ki jih ne vstraši nobena groza in ki so se odvadili vsake mehkužnosti, — ljudje z jasnim pogledom, ki bodo vstvarili močno, boljšo, prosto bodočnost...

Bodimo odkritosrčni: pred vojno smo bili vsi skupaj duševno in telesno leni, mehkužni, brez podjetnosti, brez strasti, — prave marionete življenja! Živeli smo tja v en dan, od danes na jutri, od roke v usta, bili smo bogatini ali reveži, pravi fatalisti, ki niti od daleč niso nato mislili, predrugačiti z združenimi močmi svoj položaj in prisiliti življenje v jarem človeške volje. Kmet je obdelaval svoja polja, kopal svoje gorice, podiral svoje gozdove, da je zamogel plačevati svoje davke in si privoščiti urico nedeljske zabave. Obrtnik je sedel v delavnici in niti misliti ni upal, da bi se mu kdaj bolje godilo. Trгоvec je v malenkostnem kramarstvu vabil kupce v svoje prodajalne in zbiral krajcarčke, da je poplačal dolgeve, brez upanja na boljši razvitek. Delavec je nezadovoljno škokal v rudnikih in fabrikah ter proklinjal usodo, ki mu ni nikdar obrisala znojno čelo. Uradnik se je približeval vedno bolj proletarijatu. Banke in veliki denarni zavodi ter industrijske zveze so vporabljali to razpoloženje in združevali finančne sile v prid posameznim milijonarjem, čeprav tudi pri nas denar v praviem smislu besede "ni uelal." Vojaštvo nam je bila nepotrebna igračka, proti kateri smo se jezili k večjemu zaradi bremen plačila. Domovina nam je bila lepa fraza iz ljudsko-žolskih časov, s katero smo se morda šalili, katero pa smo večinoma neokusno kritizirali...

Tako je bilo! Vsi, prav vsi smo bili taki. Eni bolj, drugi manj... In zdaj je prišla nakrat svetovna vojna, kakor velikanska nevihta z gromom in bliskom, z junaštvom in požrtvovalnostjo, — vojna, ki prinaša tisočim smrt in trpljenje, ki žari proti sinjemu nebu kakor rdeča baklja, ki potaplja človeštvo kakor vesoljna povodenj...

Prišla je vojna in nas pričela učiti doslej neznanega, pozabljenega, nerazumljivega pojma. Kakor spomladanski vihar zavela je skozi naše duše večna domovinska ljubezen, polna krasote in idealizma. Da, zaspanci smo se vzdramili in postali smo odločni branitelji svoje grude. Začuden smo se sami opazovali in začuden nas je opazoval ves svet, — nas Avstrijce, o katerih so pravili, da komaj čakamo na odrešitev od neznosnega jarma, da hočemo sami razbiti monarhijo, ki nam je le jetnišnica — nas Avstrijce, od katerih inozemstvo ni nikdar mislilo, da živi v njih srceh ista globoka, sveta ljubezen do domačije. In vrgli smo stotisoče naših mladih trupel

sovražniku nasproti, postali smo jeklena stena ob naših mejah, zavirskali smo od navdušenja, ko je izšel zgodovinski oklic pokojnega očeta Franca Jožefa "Mejim narodom"... Bili so to veliki in lepi časi! Vojna nas je pričela, da ljubimo to našo Avstrijo in da imamo zanjo vse, vse, kar more človek žrtvovati. Vojna nam je postala učiteljica v domovinstvu in pravemu patriotizmu. Politične stranke, verske razlike, narodnostni spori, vse je kar hipoma izginilo. In šli smo, šli v boj za očetnjavo...

Ali ta vojna ne zahteva samo hipnega, kratkega navdušenja. Ta vojna je ogromna in z vsakim tednom je narasla in še narasča. Zdaj bi bilo premalo, vporabljati le idealistično navdušenje. Zdaj je bilo treba pokazati vztrajnost in požrtvovalnost in ne obupati, ko so se odpirali okoli nas tisočeri grobovi, ko je pričela trkati na naša okna beda, ko je pomanjkanje stegalo svoje kremplje in so nas sovražniki obkolili, kakor volkovi, ne da bi nas samo na bojišču premagali, marveč da bi tudi naše žene in otroke izstradali. Zdaj nas je pričela vojna učiti in podučevati, da smo kar strmeli in se začudeno vprašali: ali je res mogoče, da človek vse to izdrži?... Postali smo revni in v tej revščini smo izpoznali, da smo bili v miru zapravljivi in leni in v potratneži. Vojna je učila kmetovalca, da se zamore vsak kosček zemlje izrabiti in izkoristiti, da je kmetijstvo pravo hrtišče domovine, da se zamore vse, ako ima človek voljo in ako čuti pravo potrebo. Kmetijstvo je v vojni dokazalo, da stoji na svojem mestu in da izvrši naloge ter izpolni zaupanje, ki ga je stavila domovina v njega. Z mnogo manj delavnimi rokami je obdelalo avstrijsko kmetijstvo mnogo več zemlje, ker je bilo to za domovino potrebno. In zmagomovine bode obenem zmaga našega kmetijstva. Z isto požrtvovalnostjo so vztrajali vsi drugi stanovi v tej vojni, čeprav jim gotovo ni šlo dobro in čeprav so se morali mnogokrat lačni in na smrt trudni v posteljo vleči. Obrtnik in uradnik, trгоvec in delavec, vsi so izvršili svojo dolžnost in jo izvršujejo še danes v spoznanju, da je v tej orjaški borbi vsaka žrtev potrebna in vsak trud opravičen. Vojna nas je vse to učila. Vojna je tehniko v neverjetno kratkem času za ogromno pot naprej spravila, vojna nas je navezala na lastne pridelke, da smo postali neodvisnejši od tujega uvoza, vojna nas je pričela pohlevnosti in delavnosti.

Dolgo bi se lahko pisalo o tej zadevi in še bi ne bila vsa tvarina izčrpana. In začudeno izpoznavamo, da ima vojna v kljub vsem svojim grozotam tudi mnogo dobrega v sebi.

Dal Bog, da bi zlasti v političnem oziru vojna spremenila dosedanje mišljenje. Treba je, da izpoznavo vsi, da je Avstrija naša domovina, naša skupna in neopremisljiva domovina. Tisti časi ne smejo nikdar več priti, v katerih se je pri nas vriskalo za vseslovaškimi cilji, pozdravljalo Ruše in Srbe kot brate, zanikalo zgodovinskih kronovin pravice in samostojnost. Danes mora priznati

i najnavdušenejši slovenski narodnjak, da je Avstrija najboljše zavetišče, najbolj ljubeča mati slovenskega naroda. Zato ne sme nikdo več škiliti preko avstrijskih mej, nikdo ne sme več hvalisati inozemsko "bratstvo" držav, ki so zakrivatele to grozovito vojno. Vojna, svetovna vojna je ohladila po narodnjaških zabavah segrete glave in kdor je pošten, mora sam priznati, da je bila preteklost vodilne slovenske politike velika zmotna... Vojna pa nas je podučila, da je napačna hujškarija proti stani, da smo vsi enaki in vsi v enem taboru, v katerem seveda ne trpimo nobenih izdajalcev. Vojna nas je pričela, da je usoda Avstro-Ogrske tesno zvezana z usodo do Nemčije in da je medsebojna zvestoba teh sil ne samo lepa idealna zahteva, marveč živa potreba. Vojna nas je pričela treznega mišljenja, — in tako naj ostane!...

Ljudstvo, odvrži od sebe predvojne napake, — poslušaj učiteljico vojno!

Svetovna vojska.

Avstrijsko uradno poročilo od četrtka.

K.-B. Dunaj, 22. februarja. Uradno se danes razglasa:

Vzhodno bojišče. Delovanje naših lovskih poveljstev in čet je bilo včeraj zopet zivalno, zlasti v frontnem oddelku med Drina-Watro in Dnjestrom. Naši oddelki izvršili so svojo nalogo povsod uspešno in so pripeljali — sami le neznatne izgube trpeči, — mnogoštevilno vjetih seboj.

Južno-vzhodno bojišče. Ob Vojuxi živahnější boji. Severno-zapadno od Tepeloni so bile sovražne tolpe raztrešene.

Namestnik generalstabnega šefa pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od četrtka.

K.-B. Berlin, 22. februarja (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprehta. Južno od Armentieres a vdrla je po močnem ognjenem učinku več angleških kompanij v našo postojanko. Krepi protisunek vrgel jih je takoj vun. Pri čiščenju Jarkov stelo se je 200 mrtvih Angležev; vjelo pa se je 39 mož. — Poizvedovalni sunki sovražnika južno-zapadno od Warnetona, južno od kanala La Bassée in med Ancrer ter Somme so se izjalovili.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Južno-zapadno od Rige in na južnem bregu jezera Narocz izjalovila so se podjetja ruskih oddelkov do kompanijske sile. Pri Labusy in ob Ščari ter na večih mestih med Dnjestrom in gozdniimi Karpatami se naše čete par napadov uspešno izvršile. — Ob frontni nadvožde Jožefa in pri armadi Mackensen pri sneženju le neznatno bojno delovanje.